

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 24 sierpnia 2018 r. (znak: (...)-2018) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T., na podstawie ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2016 r. poz. 887) ustalił dla A. K. kapitał początkowy na dzień 01.01.1999 r.

Do obliczenia podstawy wymiaru kapitału początkowego oraz obliczenia wskaźnika wysokości tej podstawy przyjęto przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 10 kolejnych lat kalendarzowych, tj. od 01.01.1978 r. do 31.12.1987 r. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego wyniósł 70,19%.

Podstawę wymiaru kapitału początkowego ustalono w wyniku pomnożenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru wynoszącego 70,19% przez kwotę 1220,89 zł, tj. kwotę bazową określoną ww ustawie ($70,19\% \times 1\ 220,89\ \text{zł} = 856,94\ \text{zł}$).

Do obliczenia kapitału początkowego organ rentowy przyjął łącznie: 25 lat, 1 miesiąc i 1 dzień, tj. 301 miesięcy okresów składkowych oraz 1 miesiąc, 24 dni tj. 1 miesiąc okresów nieskładkowych.

Współczynnik proporcjonalny do- osiągniętego do 31.12.1998r – wieku oraz okresu składkowego i nieskładkowego wyniósł 76,15%. Współczynnik ten służy do obliczenia części 24% kwoty bazowej. Wysokość 24% kwoty bazowej wynosi 293,01 zł.

Średnie dalsze trwanie życia - wyrażone w miesiącach dla osób w wieku 62 lat - wynosi 209 miesięcy (komunikat Prezesa GUS z dnia 25 marca 1999r. w sprawie tablicy średniego dalszego trwania życia kobiet i mężczyzn - M.P. Nr 12, poz.173).

Kapitał początkowy ustalony na dzień 1.01.1999 r. wyniósł 105.145,81 zł.

Do ustalenia wartości kapitału początkowego Zakład nie uwzględnił okresów od 31 grudnia 1989 roku do 30 kwietnia 1990 roku, od 31 marca 1991 roku do 30 grudnia 1991 roku (zawieszenie działalności), od 31 grudnia 1991 roku do 31 grudnia 1991 roku (likwidacja działalności) . Jednocześnie wskazano, że Zakład przyjął minimalne wynagrodzenie za okresy zatrudnienia: od

22 września 1971 roku do 26 kwietnia 1973 roku, od 17 marca 1975 roku do 31 lipca 1976 roku, od 1 marca 1983 roku do 30 czerwca 1986 roku.

/decyzja oraz obliczenie wskaźnika podstawy wymiaru kapitału początkowego ubezpieczonego k. 6-7 plik III akt ZUS /

Uznając powyższą decyzję za krzywdzącą wnioskodawca złożył od niej odwołanie, wnosząc o zmianę zakwestionowanej decyzji.. Ubezpieczony podniósł, że ZUS nie wskazał wszystkich okresów składkowych i nieskładkowych zaliczonych i niezaliczonych do stażu pracy. Nadto za okres zatrudnienia w (...) w S. uwzględniono mu najniższe wynagrodzenie, w sytuacji, gdy jego podstawowe wynagrodzenie wynosiło 9.600 zł wraz z premią i dodatkami – co wynika wprost ze świadectwa pracy.

/odwołanie k. 3/

W odpowiedzi na odwołanie z dnia 16 października 2019 roku organ rentowy wniósł o jego oddalenie, argumentując jak w zaskarżonej decyzji. Dodatkowo ZUS wskazał dokładnie jakie okresy składkowe i nieskładkowe zostały przyjęte do obliczenia wysokości kapitału początkowego.

/odpowiedź na odwołanie k. 7-9/

W piśmie z dnia 4 lutego 2019 roku wnioskodawca wyjaśnił, że przy ustalaniu wysokości kapitału początkowego pominięto jego okres zatrudnienia w Cechu (...) w S. od dnia 16 września 1987 roku do dnia 19 września 1988 roku.

/pismo – k.18/

W piśmie z dnia 18 marca 2019 roku pełnomocnik ZUS oświadczył, że w związku ze złożeniem przez odwołującego umowy o pracę zawartej z (...) w S. oraz świadectwa pracy z okresu zatrudnienia w Cechu (...) w S., możliwym jest przyjęcie kwot wynagrodzeń wynikających z umowy o pracę w zamian za przyjęte do obliczenia podstawy wymiaru kapitału początkowego minimalne wynagrodzenie w okresie od dnia 1 marca 1983 roku do 30 czerwca 1986 roku oraz doliczenie dodatkowego okresu zatrudnienia od dnia 16 września 1987 roku do dnia 19 września 1988 roku w okresach, w których nie zbiegał się on z innym zatrudnieniem w tym samym czasie (wnioskodawca jednocześnie był zatrudniony w pełnym wymiarze w innych zakładach: od dnia 16 września 1987 roku do dnia 12 stycznia 1988 roku i od dnia 18 lutego 1988 roku do dnia 28 czerwca 1988 roku).

/pismo – k.31/

Na rozprawie w dniu 9 października 2019 r. wnioskodawca poparł odwołanie, wnosząc o uwzględnienie przy obliczeniu wysokości kapitału początkowego wynagrodzenia i dodatku stażowego, które otrzymywał w okresie zatrudnienia w (...) w S. - zgodnie z hipotetycznym wyliczeniem przedłożonym przez organ rentowy. Nadto wniósł o uwzględnienie premii, którą otrzymywał w tym okresie – wskazując, że nie jest jednak w stanie podać konkretnej wysokości tego składnika wynagrodzenia.

/stanowisko wnioskodawcy - e-prot. z 09.10.2019 r.: 00:00:42-00:05:00 – płyta CD k.76/

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:

Wnioskodawca A. K. urodził się w dniu (...)

/niesporne/

W dniu 10 lipca 2018 r. złożył wniosek o emeryturę.

/wniosek k. 1-2 plik II akt ZUS /

Zaskarżoną decyzją z dnia 24 sierpnia 2018 r. (znak: (...)-2018) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T., na podstawie ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2016 r. poz. 887) ustalił dla A. K. kapitał początkowy na dzień 01.01.1999 r.

Do obliczenia podstawy wymiaru kapitału początkowego oraz obliczenia wskaźnika wysokości tej podstawy przyjęto przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 10 kolejnych lat kalendarzowych, tj. od 01.01.1978 r. do 31.12.1987 r. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego wyniósł 70,19%.

Podstawę wymiaru kapitału początkowego ustalono w wyniku pomnożenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru wynoszącego 70,19% przez kwotę 1220,89 zł, tj. kwotę bazową określoną ww ustawie ($70,19\% \times 1220,89 \text{ zł} = 856,94 \text{ zł}$).

Do obliczenia kapitału początkowego organ rentowy przyjął łącznie: 25 lat, 1 miesiąc i 1 dzień, tj. 301 miesięcy okresów składkowych oraz 1 miesiąc, 24 dni tj. 1 miesiąc okresów nieskładkowych.

Współczynnik proporcjonalny do- osiągniętego do 31.12.1998r – wieku oraz okresu składkowego i nieskładkowego wyniósł 76,15%. Współczynnik ten służy do obliczenia części 24% kwoty bazowej. Wysokość 24% kwoty bazowej wynosi 293,01 zł.

Średnie dalsze trwanie życia - wyrażone w miesiącach dla osób w wieku 62 lat - wynosi 209 miesięcy (komunikat Prezesa GUS z dnia 25 marca 1999r. w sprawie tablicy średniego dalszego trwania życia kobiet i mężczyzn - M.P. Nr 12, poz.173).

Kapitał początkowy ustalony na dzień 1.01.1999 r. wyniósł 105.145,81 zł.

Do ustalenia wartości kapitału początkowego Zakład nie uwzględnił okresów od 31 grudnia 1989 roku do 30 kwietnia 1990 roku, od 31 marca 1991 roku do 30 grudnia 1991 roku (zawieszenie działalności), od 31 grudnia 1991 roku do 31 grudnia 1991 roku (likwidacja działalności). Jednocześnie wskazano, że Zakład przyjął minimalne wynagrodzenie za okresy zatrudnienia: od 22 września 1971 roku do 26 kwietnia 1973 roku, od 17 marca 1975 roku 31 lipca 1976 roku, od 1 marca 1983 roku do 30 czerwca 1986 roku.

/decyzja oraz obliczenie wskaźnika podstawy wymiaru kapitału początkowego ubezpieczonego k. 6-7 plik III akt ZUS /

Do obliczenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego przyjęto:

- w 1978 r. – 47 780 zł, wwpw 81,47 %,
- w 1979 r. – 60 671 zł, wwpw 94,91 %,
- w 1980 r. – 85 190 zł, wwpw 117,54 %,
- w 1981 r. – 75 845 zł, wwpw 82,20 %,
- w 1982 r. – 95 881 zł, wwpw 68,70 %.
- w 1983 r. – 77 706 zł wwpw 44,74 %,
- w 1984 r. – 64 800 zł wwpw 32,07 %,
- w 1985 r. – 64 800 zł wwpw 26,99 %,
- w 1986 r. – 192 317 zł wwpw 66,51 %,
- w 1987 r. – 303 860 zł wwpw 86,77 %.

/obliczenie wskaźnika podstawy wymiaru kapitału początkowego ubezpieczonego k. 8 plik III akt ZUS /

Decyzją z dnia 28 sierpnia 2018 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. po rozpatrzeniu wniosku z dnia 10 lipca 2018 r. przyznał A. K. emeryturę od dnia 1 sierpnia 2018 roku, tj. od daty osiągnięcia wieku 65 lat.

Podstawę obliczenia emerytury stanowi kwota składek na ubezpieczenie emerytalne z uwzględnieniem ich waloryzacji zewidencjonowanych na koncie do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury, kwota zwaloryzowanego kapitału początkowego oraz kwota środków zewidencjonowanych na subkoncie, z uwzględnieniem ich waloryzacji. Emerytura stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia emerytury przez średnie dalsze trwanie życia, dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę.

- kwota składek zewidencjonowanych na koncie z uwzględnieniem waloryzacji wynosi 150585,70 zł,
- kwota zwaloryzowanego kapitału początkowego wynosi 417938,87 zł,
- kwota środków zewidencjonowanych na subkoncie z uwzględnieniem ich waloryzacji wynosi (...),52,
- średnie dalsze trwanie życia wynosi 218,40 m-cy

- wyliczona kwota emerytury zgodnie z zasadami określonymi w art. 26 ustawy emerytalnej wynosi 2.838,95 zł.

/decyzja – k. 5-6 plik II akt ZUS/

Wnioskodawca w okresie od dnia 1 marca 1983 roku do dnia 30 czerwca 1986 roku był zatrudniony w Wojewódzkim Zakładzie (...) w S. na stanowisku inspektora ds. BHP, (...) i P., a następnie starszego inspektora.

/świadczenie pracy w aktach osobowych k. 15 plik I akt ZUS/

W umowie o pracę z dnia 1 marca 1983 roku zawartej z Wojewódzkim Zakładem (...) w S. na czas nieokreślony podano, że wnioskodawca został zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku inspektora ds. BHP i (...). Wynagrodzenie ustalono w wysokości 7.000 zł. Ponadto wskazano, że wnioskodawcy przysługuje premia regulaminowa, tzw. „śniadaniówka” oraz dodatek stażowy w wysokości 11%, a od dnia 22 września 1983 roku w wysokości 12%.

/oryginał umowy o pracę z dnia 1 marca 1983 roku w aktach osobowych k. 28/

Z dniem 1 sierpnia 1984 roku przyznano wnioskodawcy wynagrodzenie w wysokości 8.400 zł miesięcznie, a od dnia 1 sierpnia 1985 roku w wysokości 9.600 zł miesięcznie oraz powierzono mu obowiązki starszego inspektora ds. BHP, P., (...).

/angaż: z 28.09.1984r. i 09.09.1985r. w aktach osobowych k. 28/

W świadectwie pracy z dnia 30 czerwca 1986 roku za okres zatrudnienia od dnia 1 marca 1983 roku do dnia 30 czerwca 1986 roku w Wojewódzkim Zakładzie (...) w S. wskazano, że A. K. otrzymywał ostatnio wynagrodzenie w wysokości 9.600 zł miesięcznie oraz premię regulaminową, premię motywacyjną, tzw. „śniadaniówkę” oraz dodatek stażowy w wysokości 14%.

/świadczenie pracy w aktach osobowych k. 28/

W okresie od dnia 16 września 1987 roku do dnia 19 września 1988 roku odwołujący był zatrudniony w Cechu (...) w S. w wymiarze 1/2 etatu na stanowisku inspektora ds. BHP.

/świadczenie pracy – k.34/

Ubezpieczony podczas zatrudnienia w Wojewódzkim Zakładzie (...) w S. otrzymywał premię regulaminową oraz motywacyjną, a także dodatek stażowy. Co roku dodatek stażowy ulegał zwiększeniu o 1% wynagrodzenia.

/zeznania wnioskodawcy – 00:06:24-00:11:58 – płyta CD k.76/

Uwzględniając okres zatrudnienia odwołującego się w Cechu (...) w S. od dnia 16 września 1987 roku do dnia 19 września 1988 roku w okresach, w których nie zbiegał się on z innym zatrudnieniem w tym samym czasie (wnioskodawca jednocześnie był zatrudniony w pełnym wymiarze w innych zakładach: od dnia 16 września 1987 roku do dnia 12 stycznia 1988 roku i od dnia 18 lutego 1988 roku do dnia 28 czerwca 1988 roku) oraz z uwzględnieniem miesięcznego wynagrodzenia otrzymywanego przez wnioskodawcę w okresie zatrudnienia w Wojewódzkim Zakładzie (...) w S. – wskazanego w umowie o pracę i angażach, a także przy uwzględnieniu, że wnioskodawca w tym okresie otrzymywał dodatek stażowy w wysokości 11% od dnia 1 marca 1983 roku, 12% od dnia 22 marca 1983 roku, 13% od dnia 22 września 1984 roku i 14% od dnia

22 września 1985 roku wysokość kapitału początkowego wnioskodawcy wynosi na dzień

1 stycznia 1999 roku - 111.729,31 zł przy uwzględnieniu okresów składkowych w wymiarze 25 lat 4 miesiące i 28 dni i nieskładkowych w wymiarze 1 miesiąc i 24 dni. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego wynosi 76,50 % z 10 kolejnych lat kalendarzowych, tj. od 01.01.1978 r. do 31.12.1987 r.

/pismo pełnomocnika ZUS – k.59, hipotetyczne wyliczenia – k.60-65/

Powyższych ustaleń Sąd dokonał na podstawie powołanych dowodów w postaci dokumentów zgromadzonych w aktach sprawy, w tym w aktach ZUS, ale także na podstawie zeznań wnioskodawcy. Sąd oparł się w szczególności na zachowanych aktach osobowych wnioskodawcy, dokumentach ze spornego okresu zatrudnienia oraz hipotetycznym wyliczeniu wysokości kapitału początkowego dokonany przez ZUS. Wnioskodawca nie kwestionował powyższego wyliczenia wysokości kapitału początkowego. Niezspornym było, że skarżący był zatrudniony w Cechu (...) w S. od dnia 16 września 1987 roku do dnia 19 września 1988 roku, co udokumentował złożonym w oryginale świadectwie pracy. Zresztą na fakt powyższego zatrudnienia wnioskodawca powoływał się już składając w dniu 11 lipca 2017 roku wniosek o świadczenie przedemerytalne.

Z dokumentacji zatrudnienia ubezpieczonego w (...) bezspornie wynika, w jakiej wysokości było wypłacane wynagrodzenie określone stawką zasadniczą w spornych okresach. Ponadto w samej umowie o pracę zawartej w dniu 1 marca 1983 roku - załączonej w oryginale do akt osobowych wnioskodawcy (k.28) wprost wskazano, że od dnia 1 marca 1983 roku będzie on otrzymywał dodatek stażowy w wysokości 11 % wynagrodzenia, od dnia 22 września 1983 roku w wysokości 12% wynagrodzenia. Nadto w świadectwie pracy z dnia 30 czerwca 1986 roku z tego okresu zatrudnienia wskazano, że ostatnio skarżący otrzymywał dodatek stażowy w wysokości 14 %, co potwierdza tylko tezę, że co roku od dnia 22 września jego dodatek stażowy zwiększał się o 1% .

Nie ma już takiej pewności co do wysokości premii. Wprawdzie z umowy o pracę i świadectwa pracy wynika, że wnioskodawca otrzymywał taki składnik wynagrodzenia, jednak nie ma dowodów na to, w jakiej konkretnie wysokości było one wypłacane wnioskodawcy w okresie spornym. Nie można za miarodajny dowód na wysokość poszczególnych składników wynagrodzenia przyjmować jedynie twierdzeń wnioskodawcy, z których nie da się ustalić wysokości wskazanego składnika wynagrodzenia w poszczególnych miesiącach spornego okresu zatrudnienia.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie jest zasadne częściowo.

Stosownie do art. 173 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2018 r. poz. 1270) dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r., którzy przed dniem wejścia w życie ustawy opłacali składki na ubezpieczenie społeczne lub za których składki opłacali płatnicy składek, ustala się kapitał początkowy na dzień wejścia w życie ustawy.

Kapitał początkowy stanowi równowartość kwoty obliczonej według zasad określonych w art. 174 pomnożonej przez wyrażone w miesiącach średnie dalsze trwanie życia ustalone zgodnie z art. 26 ust. 3 dla osób w wieku 62 lat (ust. 2).

Zgodnie z art. 174 ust. 1 ustawy kapitał początkowy ustala się na zasadach określonych w art. 53, z uwzględnieniem ust. 2-12.

Przepis ust. 2 art. 174 stanowi, że przy ustalaniu kapitału początkowego przyjmuje się przebyte przed dniem wejścia w życie ustawy:

- 1) okresy składkowe, o których mowa w art. 6;
- 2) okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 5;
- 3) okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 1-3 i 6-12, w wymiarze nie większym niż określony w art. 5 ust. 2, to jest w wymiarze nieprzekraczającym jednej trzeciej udowodnionych okresów składkowych.

W myśl ust. 3 w/w przepisu podstawę wymiaru kapitału początkowego ustala się na zasadach określonych w art. 15, 16, 17 ust. 1 i 3 oraz art. 18, z tym że okres kolejnych 10 lat kalendarzowych ustala się przed dniem 1 stycznia 1999 roku.

Natomiast w myśl ust. 7 analizowanego przepisu do obliczenia kapitału początkowego przyjmuje się kwotę bazową wynoszącą 100 % przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w II kwartale kalendarzowym 1998 roku. Ustęp 8 powyższego przepisu stanowi, że przy obliczaniu kapitału początkowego część kwoty bazowej wynoszącej 24 % tej kwoty mnoży się przez współczynnik proporcjonalny do wieku ubezpieczonego oraz okresu składkowego i nieskładkowego osiągniętego do dnia 31 grudnia 1998 roku.

Z kolei z mocy art. 15 ust. 1 analizowanej ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych podstawę wymiaru emerytury i renty stanowi ustalona w sposób określony w ust. 4 i 5 tego samego przepisu przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe lub na ubezpieczenie społeczne na podstawie przepisów prawa polskiego w okresie kolejnych 10 lat kalendarzowych, wybranych przez zainteresowanego z ostatnich 20 lat kalendarzowych poprzedzających bezpośrednio rok, w którym złożono wniosek o emeryturę lub rentę, z uwzględnieniem ust. 6 i art. 176. Ust. 6 tego samego przepisu stanowi, że na wniosek ubezpieczonego podstawę wymiaru emerytury lub renty może stanowić ustalona w sposób określony w ust. 4 i 5 przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne lub ubezpieczenia emerytalne i rentowe w okresie 20 lat kalendarzowych przypadających przed rokiem zgłoszenia wniosku, wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu.

Zgodnie z ust. 4 i 5 w celu ustalenia podstawy wymiaru emerytury lub renty:

- 1) oblicza się sumę kwot podstaw wymiaru składek i kwot, o których mowa w ust. 3, w okresie każdego roku z wybranych przez zainteresowanego lat kalendarzowych,
 - 2) oblicza się stosunek każdej z tych sum kwot do rocznej kwoty przeciętnego wynagrodzenia, ogłoszonej za dany rok kalendarzowy, wyrażając go w procentach, z zaokrągleniem do setnych części procentu,
 - 3) oblicza się średnią arytmetyczną tych procentów, która, z zastrzeżeniem ust. 5, stanowi wskaźnik wysokości podstawy wymiaru emerytury lub renty,
- oraz
- 4) mnoży się przez ten wskaźnik kwotę bazową, o której mowa w art. 19, przy czym wskaźnik wysokości podstawy wymiaru nie może być wyższy niż 250%.

W związku z treścią zacytowanych przepisów można stwierdzić, iż kwota kapitału początkowego zależy od długości udowodnionych okresów składkowych i nieskładkowych przebytych przed 1 stycznia 1999 rokiem, podstawy wymiaru oraz współczynnika proporcjonalnego do wieku ubezpieczonego, który służy do obliczenia tzw. części socjalnej.

Zgodnie zaś z ogólną zasadą wyrażoną w art. 116 ust. 1 postępowanie w sprawach świadczeń wszczyna się na podstawie wniosku zainteresowanego, chyba że ustawa stanowi inaczej. Na podstawie art. 129 ust. 1 świadczenia wypłaca się poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek lub wydano decyzję z urzędu, z uwzględnieniem ust. 2.

Z kolei na podstawie ust. 2a dodanego do art. 15 z dniem 1 stycznia 2009 r., jeżeli nie można ustalić podstawy wymiaru składek w okresie pozostawania w stosunku pracy wskazanym do ustalenia podstawy wymiaru emerytury i renty, za podstawę wymiaru składek przyjmuje się kwotę obowiązującego w tym okresie minimalnego wynagrodzenia pracowników, proporcjonalnie do okresu podlegania ubezpieczeniu i wymiaru czasu pracy.

W świetle § 22 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia

11 października 2011 roku w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe (Dz. U. z 2011 r. Nr 237 poz. 1412) jeżeli ustawa nie stanowi inaczej, środkiem dowodowym stwierdzającym okresy zatrudnienia na podstawie umowy o pracę, powołania, wyboru, mianowania oraz spółdzielczej umowy o pracę jest świadectwo pracy, zaświadczenie płatnika składek lub innego właściwego organu, wydane na podstawie posiadanych dokumentów lub inny dokument, w tym w szczególności: legitymacja ubezpieczeniowa, legitymacja służbowa, legitymacja związku zawodowego, umowa o pracę, wpis w dowodzie osobistym oraz pisma kierowane przez pracodawcę do pracownika w czasie trwania zatrudnienia.

Należy podkreślić, że Sąd nie jest związany ograniczeniami dowodowymi określonymi dla dowodzenia przed organami rentowymi, co wynika z treści art. 473 k.p.c. i sprawia, że każdy fakt może być dowodzony wszelkimi środkami, które Sąd uzna za pożądane, a ich dopuszczenie za celowe.

Sąd przeprowadził postępowanie dowodowe obejmujące analizę dostępnej dokumentacji związanej ze spornym okresem zatrudnienia wnioskodawcy w (...), co dało podstawę do oceny prawidłowości zaskarżonej decyzji w świetle zarzutów ubezpieczonego. Wysokości wynagrodzenia lub danego składnika wynagrodzenia nie można ustalać w sposób przybliżony, ale pewny, na podstawie konkretnego dokumentu bądź jego kopii, który zachował się w dokumentacji osobowej ubezpieczonego (ostatecznie w oparciu o wiarygodne i precyzyjne zeznania świadków). W takim wypadku uwzględnić można składniki wynagrodzenia, które są pewne, wypłacane były w danym okresie, stałe i w określonej wysokości (por. wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 18 stycznia 2012 r., III AUa 1555/11, LEX nr 1113058).

W ocenie Sądu, w świetle zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, dokumentacja z okresu zatrudnienia ubezpieczonego wystawiona przez (...), pozwalała na ustalenie wysokości wynagrodzenia w spornym okresie, jedynie w oparciu o umowę o pracę określającą wysokość miesięcznego wynagrodzenia i dodatku stażowego oraz w oparciu o kolejne angaże określające wysokość miesięcznego wynagrodzenia. Przy czym wskazać należy, że wbrew twierdzeniom organu rentowego możliwym jest ustalenie wysokości dodatku stażowego wnioskodawcy w całym spornym okresie zatrudnienia, gdyż – jak już wyżej wskazano w oryginalnej umowie o pracę wprost podano, że dodatek ten przysługuje odwołującemu od dnia

1 marca 1983 roku w wysokości 11% wynagrodzenia, od dnia 22 września 1983 roku w wysokości 12% wynagrodzenia, natomiast w świadectwie pracy z dnia 30 czerwca 1986 roku podano, że ostatnio skarżący otrzymywał dodatek stażowy w wysokości 14 %. Powyższe oznacza zatem, że skarżący co roku od dnia 22 września otrzymywał dodatek stażowy w wysokości wyższej o 1% .

Jednocześnie wnioskodawca żądał, aby wynagrodzenie to zostało ustalone wraz z premią. Stanowiska tego Sąd jednakże nie podzielił. W istocie dostępny materiał dowodowy nie pozwalał na ustalenie, czy i w jakiej konkretnie wysokości był wypłacany ten składnik wynagrodzenia w spornym okresie. Skarżący nie udowodnił bowiem ich wysokości w sposób pewny i konkretny, wiarygodnymi dokumentami płacowymi, czy chociażby zeznaniami świadków. Wnioskodawca, na którym zgodnie z art. 6 k.c. spoczywał ciężar dowodowy, nie udowodnił swojego roszczenia w tym zakresie.

Stosownie bowiem do art. 6 k.c., ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne. W postępowaniu sądowym ubezpieczony może korzystać z wszelkich środków dowodowych stwierdzających wysokość zarobków lub dochodów stanowiących podstawę wymiaru emerytury lub renty, w szczególności z dowodów dokumentów oraz z przesłuchania świadków (zob. wyrok SN z 25.07.1997 r., II UKN 186/97, OSNP 11/1998, poz. 342).

Nie jest możliwe obliczanie wysokości emerytury wyłącznie na podstawie twierdzeń wnioskodawcy. Twierdzenia te muszą być udowodnione. Wskazać należy, iż nie jest rzeczą sądu zarządzenie dochodzeń w celu uzupełnienia lub wyjaśnienia twierdzeń stron i wykrycia środków dowodowych pozwalających na ich udowodnienie, ani też Sąd nie jest zobowiązany do przeprowadzenia z urzędu dowodów zmierzających do wyjaśnienia okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy (art. 232 k.p.c.). Obowiązek przedstawienia dowodów spoczywa na stronach (art. 3 k.p.c.),

a ciężar udowodnienia faktów mających dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie (art. 227 k.p.c.) spoczywa na stronie, która z faktów tych wywodzi skutki prawne (art. 6 k.c.). Stanowisko takie zawarł Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 17 grudnia 1996r. sygn. akt I CKU 45/96 (opubl. OSNC z 1997r., z.6-7, poz.76). Podobnie, w wyroku z 7 października 1998 r., II UKN 244/98, OSNAPiUS 1999, nr 20, poz. 662, Sąd Najwyższy stwierdził nawet, że od 1 lipca 1996 r. nastąpiło zniesienie zasady odpowiedzialności sądu za wynik postępowania dowodowego, także w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych.

Podobny pogląd zaprezentował Sąd Apelacyjny w Łodzi w uzasadnieniu wyroku z dnia 15 marca 2006 roku, zapadłego w sprawie o sygn. akt III AUa 1096/05, wskazując, iż ujemne konsekwencje związane z trudnościami w dokumentowaniu wysokości wynagrodzeń z lat odległych nie powinny obciążać wyłącznie ubezpieczonych, jednakże nie można również odpowiedzialności za taki stan rzeczy przenosić wyłącznie na Zakład Ubezpieczeń Społecznych. Ustawowym wymogiem jest bowiem wykazanie przez ubezpieczonego konkretnych kwot otrzymanych przez niego zarobków, jako podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe lub ubezpieczenie społeczne, przy czym nie może istnieć tu żaden stan niepewności co do wysokości.

Jak już podniesiono powyżej wnioskodawca nie przedłożył żadnych miarodajnych dowodów potwierdzających wysokość premii. Załączona do akt sprawy dokumentacja, głównie dowodzi, że premia faktycznie ubezpieczonemu przysługiwała, ale jednocześnie nie pozwala ona na ustalenie, w jakiej wysokości. Z uwagi na brak dokumentacji świadczącej o wysokości premii nie było możliwe przyjęcie, że wynosiła ona najmniej 10, czy 15% wynagrodzenia zasadniczego, jak chce tego ubezpieczony. W oparciu o materiał dowodowy zgromadzony w sprawie nie ma możliwości ustalenia wysokości kwot wypłaconych tytułem premii, ponieważ brak jest dokumentacji w tym zakresie, brak jest regulaminów premiowania, czy wynagradzania. W przypadku wynagrodzenia zasadniczego lub innych obligatoryjnych składników wynagrodzenia, wynikających z obowiązujących przepisów, można przyjąć najniższe wynagrodzenie obowiązujące w czasie, którego dotyczy żądanie uwzględnienia tego okresu do przeliczenia świadczenia. W sytuacji takiego składnika wynagrodzenia, jakim jest premia, konieczne jest jednak istnienie dowodów potwierdzających bez wątpliwości fakt wypłaty premii oraz jej wysokość (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 lipca 2007 r., I UK 36/07, LEX nr 390123). Nie można bowiem pominąć, iż wysokość świadczenia emerytalnego pozostaje funkcją uzyskiwanych niegdyś dochodów, a zatem dla jego wyliczenia nieodzownym pozostaje ustalenie rzeczywistych zarobków, jako decydujących o rozmiarze opłacanej składki na ubezpieczenie społeczne. Niedopuszczalne przy tym jest opieranie się jedynie na hipotezach, czy założeniach, wynikających z przyjęcia średnich wartości. W szczególności jako podstawy przyjęcia wysokości premii wnioskodawcy w spornym okresie nie można przyjąć, że premia była wypłacana bezwarunkowo, w wysokości nie niższej niż 10 % wynagrodzenia zasadniczego. Już sam ten wniosek obrazuje, że wnioskodawca nie pamięta, w jakiej wysokości była wypłacana premia, skoro nie ma zgodności co do wartości minimalnej. Jest to założenie nie poparte żadnym dowodem.

Reasumując, co do żądania skarżącego o uwzględnienie w wyliczeniu podstawy wymiaru w spornym okresie faktycznych kwot otrzymywanego całego wynagrodzenia, brak jest podstaw do przyjęcia powyższych elementów. Wnioskodawca nie udowodnił bowiem konkretnych kwot otrzymywanego wynagrodzenia w postaci premii w sposób pewny.

Ostatecznie niespornym było, że wnioskodawca był zatrudniony w Cechu (...) w S. od dnia 16 września 1987 roku do dnia 19 września 1988 roku

Wątpliwości nie budzi ustalony przez ZUS wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego. Przy zaliczeniu bowiem okresu zatrudnienia w Cechu (...) w S. w tych okresach, w których nie zbiegał się on z innym zatrudnieniem w tym samym czasie (wnioskodawca jednocześnie był zatrudniony w pełnym wymiarze w innych zakładach: od dnia 16 września 1987 roku do dnia 12 stycznia 1988 roku i od dnia 18 lutego 1988 roku do dnia 28 czerwca 1988 roku) oraz przy uwzględnieniu wynagrodzenia otrzymywanego przez wnioskodawcę w okresie zatrudnienia w Wojewódzkim Zakładzie (...) w S. – wskazanego w umowie o pracę i angażach, a także przy uwzględnieniu, że wnioskodawca w tym okresie otrzymywał dodatek stażowy w wysokości 11% od dnia 1 marca 1983

roku, 12% od dnia 22 marca 1983 roku, 13% od dnia 22 września 1984 roku i 14% od dnia 22 września 1985 roku - wysokość kapitału początkowego wnioskodawcy wynosi na dzień 1 stycznia 1999 roku 111.729,31 zł przy uwzględnieniu okresów składkowych w wymiarze 25 lat 4 miesiące i 28 dni i nieskładkowych w wymiarze 1 miesiąc i 24 dni. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego uległ zmianie (podwyższeniu) i wynosi 76,50 % .

Wobec powyższego, Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 1 i § 2 k.p.c., orzekł jak sentencji.

ZARZĄDZENIE

Odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi ZUS wraz z aktami rentowymi.